

9. Popova, N. V. (2008). Organizational and methodological basis for Advisory support of management activity of heads of secondary schools in the region: avtoref. dis. PhD: [spec.] 13.00.06 Theory and methods of education management. Kyiv (in Ukr.)
10. Educational management: textbook the allowance / editor of Danilenko, L. I., & Karamushka, L. M. (2003). Kyiv: School world (in Ukr.)

Abstract. Rogova V. B. The analytical context of a quality position of training of the heads of educational institution for the management activity.

Introduction. Modernization processes in education, development Funkier, reinterpretation of the famous classifications of management functions and the emergence of a new cause and new requirements for post-functional competence of the head of the educational institution in the conditions of reformational changes and to study the current state of training of the head of the educational institution for management activity.

Purpose. To disclose on the basis of the analysis, the qualitative state of training of heads of educational institutions of Kiev region for the administrative activity in the conditions of reformational changes.

Results. The article gives a detailed analysis of the position of training of the heads of educational institution for the management activity in different areas of Kyiv region. There are results on the formation of administrative positions, principals' attitude to different forms of the training and the advancement of the administrative competences, to the respondents in getting new knowledge, skills, competences, experience. Basic information on educational qualifications of the professional work of the principals, the directions and the results of the best management practice are presented. The article provides the systematization and the general views, positions, comprehension of a functionary competence of the respondents and the achievements in the administrative process.

Conclusion. Analysis of the status of training to management activities allowed to identify the problems and educational needs of the respondents, to predict new trajectories of development management of managers, forms and technologies of their effective training in the context of the reformation changes. Effective ways of solving the described problems is the organization of systematic training of heads on the basis of higher educational institutions on a specialty "Management of educational institutions" and updating of knowledge on the basis of regional institutions of postgraduate education and the development stratagem of control and analytical activity of the head of the institution of education based on practice-oriented innovative activities, international experience of introduction of different types of strategic analysis, control and expert systems and technologies.

Key words: leader; changes; administrative work; strategies; strategic management; competence; control-analytical work; new knowledge; training.

Одержано редакцією 21.03.2016
Прийнято до публікації 25.03.2016

УДК 378:338.22:364.4

Стрельніков М. В.,
аспірант, Полтавський національний
педагогічний університет імені В. Г. Короленка,
Україна

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ» СОЦІАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВУ

Анотація. Розкрито проблему навчання майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» соціальному підприємству. Подано групи технологій навчання, що найефективніше формують у магістрів компетентність у сфері соціального підприємства. Акцентовано увагу на технологіях четвертого покоління: дослідницькі технології навчання, технології проектного навчання і проективної освіти, що поширені у країнах Європи і США.

Ключові слова: компетентність; підприємницька компетентність; соціальне підприємництво; інтерактивні технології навчання; дослідницькі технології; технології проектного навчання; магістр; «Бізнес-адміністрування».

Постановка проблеми. Важливим завданням сучасної вищої школи є оновлення змісту навчання, упровадження інноваційних технологій навчання, забезпечення якості випускників на основі компетентнісного підходу. У цих умовах підвищення якості підприємницької компетентності магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» залежить від обґрунтування і застосування інноваційних технологій навчання, які забезпечують конкурентоздатність і компетентність майбутніх фахівців.

Особливу соціальну цінність становить підготовка майбутніх підприємців, у тому числі магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування», до соціального підприємництва. Соціальне підприємництво є бізнесом, що має на меті вирішення соціальних проблем. Прибутки від соціального підприємництва спрямовуються головним чином на громадські справи чи розв'язання гострих суспільних проблем. На даний час соціальне підприємництво поширене в Європі, однак і Україна має всі шанси розвивати в себе цей напрям. Таке підприємство орієнтоване на соціальну сферу, діє за всіма законами бізнесу і дає прибуток, тому не вважається благодійною організацією. Воно поширюється на такі соціальні галузі, як охорона здоров'я, соціальне обслуговування, освіта, охорона навколишнього середовища, боротьба з бідністю, захист прав людини. Важливо, що в сучасному соціумі на центральному місці постає людина, тому розв'язання її проблем виходить на перший план. До цього слід готувати соціальних підприємців, які будуть здатними ефективно здійснювати відповідну діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання даної проблеми показує, що значна увага приділяється проблемам професійної підготовки фахівців економічного профілю, зокрема таким аспектам: розроблення змісту вищої економічної освіти (Л. Каніщенко); організація професійного навчання бакалаврів з економіки (К. Беркита, Є. Калицький, В. Стрельников); створення організаційно-педагогічних умов навчання фахівців комерційного профілю (О. Куклін, Й. Бринкель); особливості психолого-педагогічної підготовки економістів в університетах (Г. Ковальчук, В. Козаков); формування комунікативних умінь майбутніх економістів (Н. Бутенко, Н. Статінова, Т. Шепеленко); підготовка старшокласників до підприємницької діяльності (Н. Побірченко); система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів у вищих навчальних закладах (Т. Поясок).

Проблема впровадження інноваційних технологій навчання в економічній освіті є пріоритетною серед психолого-педагогічних досліджень, детально розроблено її методологічні аспекти (І. Дичківська, А. Нісімчук, Н. Ничкало, О. Падалка, С. Сисоєва, О. Шпак), але недостатньо розроблено питання впровадження технологій навчання соціальному підприємству майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування».

Виходячи з цього, **метою** статті є дослідження сутності соціального підприємництва і пошук ефективних технологій навчання майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» соціальному підприємству, що сприятиме подальшому його поширенню в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження розпочнемо з розгляду сутності соціального підприємства, яке як явище має давню історію. Сам термін «соціальне підприємство» як і «соціальний підприємець» уперше згадуються в шістдесятих роках ХХ ст. у англомовній літературі з питань соціальних змін. Вони стали широковживаними у восьмидесятих роках завдяки зусиллям Білла Дрейтона – засновника компанії Ашока. Найвідомішими соціальними підприємцями є Флоренс Найтінгейл – засновниця першого училища для медсестер у Великобританії, Роберт Оуен – засновник кооперативного руху і Вінобу Бхаве – засновник індійського руху «Bhoodan movement» [1].

Найпоширеніше визначення «соціального підприємництва» належить Грегорі Дізу, який виділяє п'ять визначальних рис: 1) прийняття на себе місії створення і підтримки соціальної цінності (блага); 2) виявлення і використання нових можливостей для реалізації обраної місії; 3) здійснення безперервного процесу інновацій, адаптації й навчання; 4) рішучість дій, не обмежена розташовуваними ресурсами; 5) висока відповідальність підприємця за результати своєї діяльності – як перед безпосередніми клієнтами, так і перед суспільством [6].

На думку української дослідниці О. Сотули, «соціальне підприємництво» – це заснована на самоокупній основі господарська діяльність із виробництва соціально значущого продукту або послуги з застосуванням інноваційних рішень, що перетворюють на користь суспільства саму послугу та/або механізми її економічної реалізації [3]. Кінцева мета такої діяльності – не отримання прибутку, а виробництво продукту або послуги, що призначені для розв'язання суспільної проблеми. Соціальне підприємництво ґрунтується на таких компонентах: 1) соціальна проблема, яка впродовж тривалого часу існує в суспільстві через обмежений доступ певної цільової групи до фінансових і політичних ресурсів для її розв'язання; 2) розроблення і впровадження механізму інноваційного розв'язання проблеми, яка порушує стабільний, але несправедливий баланс; 3) створення нового, стійкого балансу, що вивільняє ресурси для згаданої цільової групи і передбачає краще майбутнє для людей і для суспільства загалом.

Соціальним підприємництвом слід уважати підприємницьку діяльність, що спрямована на повне чи часткове розв'язання соціальних проблем, і характеризується такими основними ознаками: соціальний вплив (цільова спрямованість на розв'язання/пом'якшення існуючих соціальних проблем, стійкі позитивні соціальні результати); інноваційність (застосування нових, унікальних підходів, що збільшують соціальний вплив); самоокупність і фінансова стійкість (здатність соціального підприємства розв'язувати соціальні проблеми до того часу, поки це необхідно і за рахунок доходів, що одержувані від власної діяльності); масштабність і тиражування (збільшення масштабу діяльності соціального підприємства на національному і міжнародному рівні, розповсюдження досвіду з метою збільшення соціального впливу); підприємницький підхід (здатність соціального підприємця бачити провали ринку, знаходити можливості, акумулювати ресурси, розробляти нові рішення, які мають довгостроковий позитивний вплив на суспільство в цілому) [1]. Для узагальнення й аналізу світової практики була досліджена інформація міжнародного фонду підтримки соціальних підприємців Ashoka [5], що включає приклади успішного розв'язання певних соціальних проблем окремих територій.

В Україні не існує законодавчо затверджених понять «соціальне підприємництво», «соціальне підприємство», «підприємства соціальної економіки» [4]. Можна зробити висновок, що офіційно соціальних підприємств і соціального підприємництва в Україні немає. Однак у різних нормативно-правових джерелах існують положення, що дозволяють створювати підприємства, які за міжнародними стандартами можуть бути класифіковані як соціальні [2]. Оскільки соціальне підприємництво передбачає багатоманітність діяльності магістрів бізнес-адміністрування, яка залежить від їхньої компетентності й потреб клієнтів, принципово новими мають бути і технології навчання майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування», які ґрунтуються на компетентнісному підході.

Дослідження показало, що загальнокультурні й професійні компетенції у сфері соціального підприємництва найкраще формуються в інтерактивних технологіях навчання (дослідницьких технологіях, технологіях проектного навчання та проективної освіти, що поширені у країнах Європи і США). Ці технології навчання на відміну від домінуючої нині лекційно-семінарської системи підготовки магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» перетворюють студента в активного суб'єкта навчання, дослідника.

Їх називають технологіями четвертого покоління. Технології попередніх трьох поколінь вважаються дидактоцентричними і відрізняються за суб'єктністю студента.

Підготовку магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва доцільно будувати за європейським і американським варіантами проектного навчання. Сутність першого подамо у вигляді етапів роботи студента над проектом: 1) постановка мети: виявлення проблеми, протиріч; формулювання завдань; 2) обговорення можливих варіантів дослідження, порівняння передбачуваних стратегій, вибір способів; 3) самоосвіта й актуалізація знань за консультативної допомоги викладача; 4) планування ходу діяльності, розподіл обов'язків; 5) дослідження: вирішення окремих завдань, компонування; 6) узагальнення результатів і висновки; 7) аналіз успіхів і помилок; 8) корекція і перехід до нового проекту.

Проект є індивідуальним, але він може бути також результатом скоординованих дій групи студентів. Функція викладача – допомогти студентам у пошуку інформації, заохотити їх, скоординувати цей процесу, забезпечити зворотний зв'язок із роботою студентів над проектом.

У американському варіанті алгоритм технології, структура діяльності студента і викладача мають схожий вигляд: перший етап – підготовка проекту: визначаються тема і мета, студенти обговорюють предмет дослідження з викладачем, одержують консультації, формулюють мету, а викладач розкриває перспективи дослідження, мотивує, консультує; другий етап – планування: визначаються джерела інформації, способи збору й аналізу інформації, форми звіту, критерії оцінювання результатів і процесу, розподіл ролей (дослідник, секретар, редактор, доповідач, референт, експерт); студенти виробляють план дій, формулюють завдання дослідження, а викладач коригує, пропонує ідеї, допомагає прогнозувати результат; третій етап – дослідження: підбір інформації, вирішення поставлених завдань здійснюють студенти з використанням відповідного інструментарію (інтерв'ю, опитування, спостереження, експеримент, робота з довідковою літературою); четвертий етап – узагальнення результатів дослідження: студенти аналізують інформацію, структурують її, формулюють висновки; п'ятий етап – звіт-подання результатів: студенти звітують у формі усної доповіді, співдоповідей, рефератів, курсових робіт, стендового матеріалу, письмових звітів, брошур, а викладач разом зі студентами слухає, ставить запитання, коригує; шостий етап – завершальний, – оцінювання результатів і процесу: студенти визначають рейтинг учасників проекту, проводять самооцінювання, а викладач оцінює їхню роботу, мотивує майбутні дослідження магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» у сфері соціального підприємства.

Проекти, що спрямовані на соціальне підприємство, мають відповідати таким основним вимогам: 1) наявність значущої для майбутнього магістра бізнес-адміністрування проблеми в дослідницькому і творчому плані, розв'язання якої вимагає інтегрованих знань і дослідницького пошуку; 2) практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; 3) самостійна (групова, парна, індивідуальна) діяльність студентів; 4) структурування змістової частини проекту; 5) використання дослідницьких методів; 6) застосування під час спільних досліджень методів «мозкової атаки», «круглого столу», статистичних методів, творчих звітів.

Незважаючи на великі можливості, проектне навчання не може в сучасних умовах інформаційно-технологічної революції виконати основне соціальне замовлення підготовки магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємства. Це вимагало від нас переосмислення парадигми підготовки цих магістрів до соціального підприємства, відмови від адаптивно-дисциплінарної моделі засвоєння педагогічних знань на користь моделі особистісно-центрованої, проективної освіти. Оскільки студент не лише одержує професію, а й сам «конструює» себе в майбутній професії магістра бізнес-адміністрування, нашу увагу привернули можливості проективної освіти, яка розглядалася

дослідниками досить широко – як галузь соціального життя, у якій створені умови, що необхідні для проектування напряду його життєдіяльності.

Застосування принципів проєктивної освіти показало, що, коли освіта є засобом реалізації студентом власного проєкту соціального підприємництва, радикально змінювалася також роль викладача. Від авторитарної моделі передачі «абсолютних істин» він переходив до викладання як способу залучення студента до цінностей і технологій добування особистісно значущих знань, які сприяли породженню образу соціального підприємництва і реалізації життєвого проєкту.

У цілому підготовка магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва передбачала такі види проектування: професійне, при якому система координат задається професією, з якою студент пов'язує своє життя (освіта в цьому випадку є засобом набуття компетентності у сфері соціального підприємництва); біографічне, що зумовлює визначення життєвих цілей, цінностей і етапів їх досягнення (освіта є засобом досягнення соціального статусу); концептуальне, що потребує створення наукового проєкту, задуму, ідеї щодо соціального підприємництва, з реалізацією яких пов'язувалося життя студента (освіта безпосередньо сприяла створенню нових понять, концепцій і знань, ставала продуктивним видом соціальної діяльності).

Розвиток творчості студента неможливий без надання йому свободи, а саме: права на формування свого власного індивідуального плану підготовки до соціального підприємництва; права вибору форми навчання (групової, індивідуальної, за зручним розкладом); права скорочувати чи подовжувати (у межах допустимого) процес навчання з окремих дисциплін і складати екзамени за індивідуальним графіком, екстернатом; права включатися у процес навчання в будь-який час протягом семестру.

У підготовці магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва великі можливості мають технології дослідницького навчання, сутність яких полягає в тому, щоб побудувати навчальне пізнання як систему завдань і розробити алгоритм дії студента у сфері соціального підприємництва. Вони мають на меті, по-перше, допомогти студенту усвідомити проблемність пропонованих завдань підготовки до соціального підприємництва (зробити проблемність наочною), по-друге, розв'язання проблемних ситуацій зробити значущим для нього, по-третє, навчити його бачити й аналізувати проблемні ситуації соціального підприємництва, виділяти проблеми.

Основну характеристику дослідницького навчання ми вбачали у створенні студентами освітніх продуктів із соціального підприємництва, а також побудова індивідуальних траєкторій навчання. Освітня продукція була, по-перше, матеріалізованими результатами діяльності студента у вигляді текстів, таблиць, схем, малюнків, комп'ютерних презентацій; по-друге, зміною в підготовленості магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва.

Творча самореалізація кожного студента під час підготовки до соціального підприємництва здійснювалася за допомогою трьох пов'язаних цілей: створення освітньої продукції; засвоєння базового змісту через співставлення з досягнутими власними результатами; побудови індивідуальної освітньої траєкторії. Суб'єкт освіти взаємодіяв із об'єктом пізнання за допомогою трьох основних видів діяльності: 1) пізнання професії бізнес-адміністрування і себе в ній; 2) створення особистісного продукту освіти як еквівалента зростанню підготовленості до соціального підприємництва; 3) самоорганізації пізнання й творення. При цьому дослідницьке навчання використовувалося як своєрідний прообраз майбутнього соціального підприємництва і тому передбачало наявність основних типів професійної діяльності в даній сфері та багатоманітність її результатів. Студенти створювали індивідуальні освітні продукти пізнання соціального підприємництва, моделювали на рівні свого розвитку аналогічні явища «великої» науки чи власної діяльності як соціальних підприємців.

Висновки. Підготовка майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва може здійснюватися в руслі проектного навчання, проективної освіти і дослідницьких технологій навчання. Ці технології навчання дали змогу розвинути професійні компетенції, соціальну активність і лідерські якості, що підтвердили дані підсумкової діагностики. Тому підготовку майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва надалі маємо будувати як алгоритм дій суб'єктів навчання, що гарантує досягнення результату.

Перспективи подальших розробок в обраному напрямі полягають у подальшому пошуку найефективніших технологій навчання і практичної підготовки майбутніх магістрів спеціальності «Бізнес-адміністрування» до соціального підприємництва.

Список використаної літератури

1. Википедия – свободная энциклопедия. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org>
2. Каминник И. Социальное предпринимательство в Украине : каким оно должно быть? [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.cmdp-kvorum.org
3. Сотула О. В. Соціальне підприємництво як інноваційна модель розвитку економіки // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1988>
4. Социальное предпринимательство в Украине : Европейское исследование. Обмен опытом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sesp.org.ua>
5. Ashoka Innovators for the Public. Retrieved from <https://www.ashoka.org>.
6. Dees, J. G. (2001). The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Duke University's Fuqua School of Business (revised vers.). Retrieved from http://www.caseatduke.org/documents/dees_sedef.pdf
7. Бахманевич, І. О. Підприємництво, його роль та функції / І. О. Бахманевич // Економіка в школах України. – 2015. – № 12. – С. 29–31.
8. Беленький, В. Х. Предпринимательство : развитие, природа, проблемы / В. Х. Беленький, В. Ф. Паульман // Социологические исследования. – 2012. – № 10. – С. 11–20.
9. Коржов, Г. Соціокультурна легітимність підприємництва в українському суспільстві першого десятиліття трансформацій / Г. Коржов // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. – 2005. – № 3. – С. 165–177.
10. Криховець-Хом'як, Л. Я. Азбука підприємницької діяльності / Л. Я. Криховець-Хом'як // Обдарована дитина. – 2007. – № 8. – С. 14–16.

References

1. Wikipedia – the free encyclopedia. Retrieved from <http://ru.wikipedia.org> (in Russ.)
2. Kaminnik, I. Social entrepreneurship in Ukraine: what should it be? Retrieved from www.cmdp-kvorum.org (in Russ.)
3. Sotula, O. V. (2013). Social entrepreneurship as an innovative model of economic development. Electronic scientific specialized edition «Effective economy», 4. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1988>
4. Social entrepreneurship in Ukraine: a European study. Exchange of experience. Retrieved from <http://sesp.org.ua> (in Russ.)
5. Ashoka Innovators for the Public. Retrieved from <https://www.ashoka.org>. (in Engl.)
6. Dees, J. G. (2001). The meaning of social entrepreneurship. Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Duke University's Fuqua School of Business (revised vers.). Retrieved from http://www.caseatduke.org/documents/dees_sedef.pdf (in Engl.)
7. Bahmanovic, I. O. (2015). Entrepreneurship, its role and functions. *Ekonomika v shkolah Ukraini (Economics in the schools of Ukraine)*, 12, 29–31 (in Ukr.)
8. Belenky, V. H., & Paulman, V. F. (2012). Entrepreneurship: development, nature, problems. *Sozhiologicheskiye issledovaniya (Sociological researches)*, 10, 11–20 (in in Russ.)
9. Korzhov, G. (2005). Socio-cultural legitimacy of entrepreneurship in the Ukrainian society of the first decade of transformations. *Sozhiologiya: teoriya, metodi, marketing (Sociology: theory, methods, marketing)*, 3, 165–177 (in Ukr.)
10. Krekhovich-Homyak, L. J. (2007). The ABCs of entrepreneurship. *Obdarovana ditina (Gifted child)*, 8, 14–16 (in Ukr.)

Abstract. *Strelnikov M. V. An educational technologies of future Masters in speciality «Business Administration» for Social Entrepreneurship.*

Introduction. *The article deals with the problem of training of masters in «Business Administration» for social entrepreneurship; there are groups of learning technologies that effectively form the Masters competence in the field of social entrepreneurship.*

Purpose. To study the essence of social entrepreneurship and the search for effective technologies of training of future masters in «Business administration» for social entrepreneurship, to help further its spread in Ukraine.

Results. Social entrepreneurship is considered as the economic activity based on a self-supporting basis. It deals with the production of socially significant product or service using innovative solutions that transform the public service or economic mechanisms of its implementation for the public. It is noted that Skoll Foundation offered the phrase: Social entrepreneurs – agents of society changes, creators of innovations that break the status quo and change the world for better.

The showed that the general cultural and professional competence in the field of social entrepreneurship forms best with the interactive technologies of teaching (learning technology research, projecting technology learning, projective education common for Europe and the US). These educational technologies, in contrast to the dominant lecture-seminar system for masters of speciality «Business Administration», make the student active participant in learning, researcher.

Conclusion. Training of future masters in «Business administration» for social entrepreneurship can be implemented in the framework of project-based learning, project education and research of learning technologies. These learning technologies have allowed us to develop professional competence, social activity and leadership, which were confirmed by the data of the final diagnosis. Therefore, the training of future Masters in «Business administration» for social entrepreneurship in the future should build as the algorithm of actions of subjects of learning that guarantees the achievement of the result.

Key words: competence; business competence; social entrepreneurship; interactive learning technologies; research technology; technology project-based learning; masters; speciality «Business Administration».

Одержано редакцією 3.03.2016
Прийнято до публікації 10.03.2016

УДК 378.147

Стрельніков В. Ю.,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
доктор педагогічних наук, професор, завідувач
кафедри педагогіки та суспільних наук, Україна

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ У СИСТЕМІ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. Розглянуто принципи: цільового призначення інформаційного матеріалу; поєднання комплексних, інтегруючих і особистих дидактичних цілей; повноти навчального матеріалу; відносної самостійності елементів модуля; реалізації зворотного зв'язку; оптимальної передачі інформаційних і методичних матеріалів; методологічні (загальні) принципи, принципи проектування мети і змісту навчання, принципи проектування навчального процесу і дидактичної системи та додаткові або традиційні принципи.

Ключові слова: система інтенсивного навчання; принцип; змістовий модуль; елемент модуля; професійна підготовка; підходи; освітня парадигма; інформаційне суспільство.

Постановка проблеми. Система інтенсивного або прискореного навчання є такою системою навчання, яка залучає не використовувані у звичайному навчанні психологічні резерви особистості й діяльності студентів, що дає змогу швидко, ефективно, радісно і просто чомусь навчитися. Проблемою, що виникає в цьому контексті, є проектування змісту навчання з метою його інтенсифікації.